

## DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. II. 20.718/2007/4. szám

### A M A G Y A R   K Ö Z T Á R S A S Á G   N E V É B E N !

A Debreceni Ítéltábla az előbb Dr. ... pártfogó ügyvéd, utóbb Dr. Sarka Attila ügyvéd (Mátészalka, Kölcsey utca 2. szám) által képviselt I.rendű felperes neve (... szám) felperesnek - a Dr. Tóth András ügyvéd (Mátészalka, Kossuth utca 45. szám) által képviselt I.rendű alperes neve (... szám) I. rendű, és a Dr. ... jogi előadó által képviselt II.rendű alperes neve (... szám) II. r. alperes ellen szerződéskötés előtt fennállott helyzet visszaállítása iránt indított perében, amely perbe a felperes pernyertessége érdekében ... (... szám) beavatkozott, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 9. P. 21.150/2005/47. számú ítélete ellen a felperes által 48. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

### í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt 20 000 (Húszezer) forint általános forgalmi adót tartalmazó 120 000 (Egyszázhúszezer) forint fellebbezési eljárási költséget az I. rendű alperesnek.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

### I n d o k o l á s :

A beavatkozó a leánya, az I. r. alperes pedig az unokája a felperesnek. A felperes és a beavatkozó 1997. október 7-én az akkor még ...ben felsőfokú tanulmányait végző I. r. alperes és testvére részére megvásárolták a ... szám alatti lakást 2 000 000 forintért, amely vételárból a felperes 1 500 000, a beavatkozó pedig 500 000 forintot fizetett meg. Miután az I. r. alperes testvére házasságot kötött, az ingatlant 2001-ben eladták, és az I. r. alperes a reá jutó vételár-részből, a felperes 2 millió forintos újabb támogatásából, valamint az összegyűjtött ifjúsági takarékbetétjéből 2002. október 28-án 5 200 000 forintért megvásárolta a ... szám alatti lakást, amelyet albérletbe adás útján hasznosít.

A felperes kizárólagos tulajdonában állt a ... helyrajzi számú, ... szám alatti „lakóház, udvar, gazdasági épület” megjelölésű ingatlan. Dr. ... ügyvéd szerkesztésében és ellenjegyzése mellett 2003. március 27-én készült el az az adásvételi szerződés, amelynek tartalma szerint a felperes 6 500 000 forintos vételáron értékesítette az ingatlant az I. r. alperes részére. Az okiratban foglaltak szerint a kikötött vételárból az I. r. alperes 3 900 000 forintot már a szerződés aláírása előtt kifizetett, míg a hátralékos 2 600 000 forintot 2003. június 15-ig az ... Rt-től felveendő forráshitel összegéből vállalta megfizetni. Az eladó a tulajdonjogát a teljes vételár megfizetéséig fenntartotta azzal, hogy a hátralékos vételár megfizetésekor külön nyilatkozattal fog hozzájárulni az I. r. alperes tulajdonjogának ingatlan-nyilvántartási bejegyzéséhez. Az ügyvéd által az okirat szerkesztését megelőzően készített tényvázlat is rögzítette a felperesnek az ügyvéd előtt tett azon nyilatkozatát, hogy a 3 900 000 forintos vételárrészt már korábban kézhez vette és ennek megfelelően kérte az okirat elkészítését.

A felperes 2003. június 25-én felvette az ... Rt. ...i Fiókjában az I. rendű alperes részére biztosított kölcsön összegét, de a pénzt ezt követően az I. r. alperes részére átadta, aki abból - saját pénzéből kiegészítve azt - személygépkocsit vásárolt. A pénzügyi kölcsönt az I. r. alperes törleszti.

A 2003. június 25-én kelt és ugyancsak az ügyvéd által készített és ellenjegyzett okiratban a felperes elismerte, hogy a hátralékos vételár teljes összegét átvette és hozzájárult az I. r. alperes tulajdonjogának bejegyzéséhez. A földhivatal a 2003. március 28-án kel határozatával az I. r. alperes tulajdonjogát bejegyezte az ingatlanra, és ezzel egyidejűleg jegyezte be a II. r. alperes javára a kölcsön és járulékai erejéig a jelzálogjogot, illetve annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat.

Az I. r. alperes 2002-ben létesített szerelmi kapcsolatot ...val, akivel 2005-ben házasságot kötött. A kapcsolatot mind a felperes, mind a beavatkozó helytelenítette, az álláspontjuk ugyanis az volt, hogy az I. r. alperest

... „csak a vagyonáért” szereti. Emiatt a felperes és a beavatkozó kapcsolata az I. r. alperessel olyannyira megromlott, hogy 2004-ben előbb a beavatkozó, majd vele együtt a felperes is felkereste az okiratot készítő ügyvédet annak érdekében, hogy „mindent visszaköveteljenek” az I. r. alperestől. Az I. rendű alperes és ... a felperes és a beavatkozó ráhatására 2004. november 10-én Dr. ... ügyvéd által szerkesztett okiratban megállapodtak abban, hogy ... elismeri az I. rendű alperes tulajdonában álló debreceni és a perbeli ingatlan „különvagyonai és egyben ági vagyonai” eredetét. Az I. rendű alperes ugyanebben az okiratban egyidejűleg lemondott a testvére javára az ... szám alatti ingatlanban őt megillető  $\frac{1}{4}$  tulajdoni hányadról, kijelentve továbbá, hogy az őri ingatlanból a beavatkozó után sem kíván örökölni, az anyai részről a hagyatéki eljárás során majd le fog mondani a testvére javára. Miután a felek közti viszony e megállapodás ellenére sem rendeződött, az I. r. alperes 2005. március 7-én elköltözött a perbeli ingatlanból, ahol addig édesanyjával, a beavatkozóval együtt lakott.

A felperes és a beavatkozó először 2005. március 16-án indított pert az I. r. alperes ellen a Mátészalkai Városi Bíróság előtt, amelyben a ... utcai lakás megvásárlásához nyújtott

pénzbeli ajándék összegét követelték tőle vissza. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság az e perben 2006. június 8-án meghozott 2. Pf. 20.439/2006/4. számú ítéletével helybenhagyta az elsőfokú bíróság keresetet elutasító ítéletét.

A jelen per a felperes 2005. május 25-i, fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmével indult a Mátészalkai Városi Bíróság előtt, amelyben 7 millió forint kölcsön visszafizetésére kérte kötelezte az I. r. alperest, hivatkozva arra, hogy az I. r. alperes lízings autót szándékozott vásárolni, ezért rávette őt a perbeli ingatlan eladására, hogy arra jelzálogjogot alapíthasson. A szerződés megkötése előtt az I. r. alperes ígéretet tett arra, hogy havi 50 ezer forintjával fogja visszafizetni a kölcsönt, és noha a lízings autót megvásárolta, a kölcsön visszafizetésére nem került sor. Az I. r. alperes ellentmondása folytán perré alakult eljárásban a felperes előbb a 7. sorszám alatti kereseti kérelmében megismételte azt az előadását, hogy a szerződés nem ment teljesedésbe, mert az I. r. alperes a kölcsön törlesztési kötelezettségének nem tett eleget. Ezen előadását a 9. sorszám alatti jegyzőkönyv tanúsága szerint a 2005. november 9-én tartott tárgyaláson akként módosította, hogy a tényleges megállapodás szerint a havi 50 ezer forintos fizetések célja a felperes, illetve a beavatkozó támogatása, gondozása lett volna, azzal együtt, hogy az I. r. alperes egyben vállalta a beavatkozóval történő együttlakást is, azonban az ingatlanból elköltözött és a fizetési kötelezettségeit sem teljesíti. A 11. sorszám alatti módosított keresetében a felperes elsődlegesen már arra hivatkozott, hogy az I. r. alperessel színlelt szerződést kötött, az adásvételi szerződés valójában ajándékozási szerződést leplez. Miután pedig az ajándékozás arra tekintettel történt, hogy az annak alapján megvásárolt lízings autóval az I. r. alperes a felperest, mint nagyszülőjét támogatni, illetve különböző helyekre szállítani fogja, azonban a viszony a felek között véglegesen megromlott, ez alapot ad az ajándék visszakövetelésére. Másodlagos kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy végleges tulajdon-átruházásra irányuló szándék hiányában az adásvételi szerződés akarathiba miatt semmis. A felek tényleges ügyleti akarata ugyanis „ideiglenes” tulajdon-átruházásra irányult, melynek célja az volt, hogy az I. r. felperes kedvezményes hitelhez jusson. Éppen ez okból vételár kifizetésére valójában nem került sor. A szerződést, illetve a kifizetést elismerő nyilatkozatot a felperes az I. r. alperes kérésére írta alá, aki kihasználta idős korát, hozzá nem értését, megtévesztve őt a tekintetben, hogy a gépkocsi vásárláshoz szükséges hitel folyósításához feltétlenül indokolt az ingatlan tulajdonjogának átruházása. A harmadlagos kereseti kérelem a 2.600.000 forint ajándék érdemtelenység jogcímén történő visszakövetelésére irányult, előadva, hogy az ajándéknak feltétele volt a rokoni, hozzátartozói kötődés, gondoskodás és kapcsolattartás, amely azonban az I. r. alperes magatartására visszavezethetően véglegesen megghiúsult.

Az I. r. alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Előadása szerint az adásvételi szerződés a felek ügyleti akaratát tükrözi, és megkötésének oka az volt, hogy a felperes a másik gyermekét elzárja a beavatkozóval szembeni esetleges követelés érvényesítésétől. Az ügyletet az okiratkészítő ügyvéddel a felperes, illetve a beavatkozó beszélte meg. Állította, hogy a 3 900 000 forint kifizetésére az okirat aláírása előtt ténylegesen sor került, azt az ifjabb Sarka Bélától kapott összegből fedezte. Azt nem vitatta, hogy az ... Rt-től felvett hitelösszeget a felperes ajándékként átadta a részére, azonban arra hivatkozott, hogy a viszony megromlása a felperes és a beavatkozó magatartására vezethető vissza. E

körben utalt a felperes, illetve a beavatkozó által ellene indított perekre, illetve a beavatkozó fenyegetéseire, valamint a beavatkozó ellen az ő sérelmére magánlaksértés és könnyű testi sértés miatt folyamatban volt és a beavatkozó bűnösségét megállapító büntetőeljárásra, amelyekre tekintettel ajándék visszakövetelésének nem lehet helye.

A II. r. alperes ellenkérelmében nem ellenezte a kereset teljesítését, feltéve, hogy bejegyzett jogát az nem érinti.

Az elsőfokú bíróság az ügyben tanúkat hallgatott meg, majd a lefolytatott bizonyítás eredményeként meghozott ítéletében a felperes keresetét elutasította, kötelezte őt az I. r. alperes javára perköltség megfizetésére. Megállapította az elsőfokú eljárásban a felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját azzal, hogy azt az állam viseli.

Az ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság a felperes keresetét egyik jogcímen sem találta megalapozottnak. Utalt arra, hogy a teljes bizonyító erejű magánokiratokkal szemben a perben a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a felek ügyleti akarata eltért az okiratban foglaltaktól, a színlelt szerződést ugyanis csak valamennyi ügyletkötő fél tudatos akaratnak megfelelő magatartása hozhatja létre. A felperes által meghallgatni kért tanúk azonban azon túl, hogy közeli hozzátartozói viszonyban állnak a felperessel, vallomásaikban közvetlen észlelésről nem tudtak számot adni, értesüléseik a felperestől, illetve a beavatkozótól származtak, így az általuk előadottak a teljes bizonyító erejű magánokiratok bizonyító erejének megdöntésére nem voltak alkalmasak. Az I. r. alperes által meghallgatni kért tanúk vallomása pedig részben közvetlenül, részben pedig közvetve alátámasztották az I. r. alperesnek a 3 900 000 forintos vételár rész kifizetésének megtörténteire vonatkozó nyilatkozatát.

A másodlagos kereseti kérelemmel kapcsolatban az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes az I. r. alperes tagadásával és az okirati bizonyítékokkal, illetve az okiratokat készítő ügyvéd tanúvallomásával szemben az I. r. alperes részéről a megtévesztést ugyancsak nem tudta bizonyítani. A felperes harmadlagos kereseti kérelmét pedig azért nem találta megalapozottnak, mert az abban megjelölt feltevések nem voltak olyan, az I. r. alperes által kétséget kizáróan felismerhetőek, amelyek a Legfelsőbb Bíróság PK. 76. számú állásfoglalásában foglaltak szerint alapot adnának az ajándék visszakövetelésére. Emellett a kapcsolat megromlása sem róható az I. r. alperes terhére, annak egyértelműen megállapítható oka ugyanis az volt, hogy a felperes és a beavatkozó nem volt képes megbékélni az I. r. alperes párválasztásával.

Az elsőfokú ítélet ellen előterjesztett fellebbezésében a felperes elsődlegesen annak megváltoztatását és az adásvételi szerződés színleltségének megállapítása mellett tulajdonjoga visszajegyzésének elrendelését kérte az I. és II. r. alperesek javára bejegyzett jogok törlését követően. Másodlagosan indítványozta az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő kötelezését. A harmadlagos fellebbezési kérelem az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása mellett az I. rendű alperes 2 600 000 forint ajándék és járulékai megfizetésére kötelezésre irányult. Arra az esetre, ha a II. r. alperes az elsődleges és

másodlagos fellebbezési kérelem teljesítését ellenezné, a felperes az alpereseket egyetemlegesen kérte a perrel felmerült költségei megfizetésére kötelezni.

A fellebbezés indokolása szerint az elsőfokú bíróság a tényállást tévesen állapította meg, mert a bizonyítékokat egyoldalúan mérlegelte, az anyagi jogszabályokat pedig helytelenül alkalmazta. Elmulasztotta a szerződés megkötését megelőző, illetve azt kísérő körülmények teljes körű felderítését, nem vette figyelembe, hogy a perbeli szerződés megkötése nem szolgálta a felperes érdekét és nem is volt ilyen szerződéskötési szándéka. A felperes rendezett anyagi körülmények között élt, unokáit támogatta, így vételárra nem volt szüksége. A perbeli ingatlan a beavatkozó lakhatásául szolgál, így a felperesnek nyilvánvalóan nem állhatott szándékában a beteges, támogatásra szoruló gyermekét attól megfosztani. Ugyanígy az I. r. alperesnek sem állhatott szándékában az adásvételi szerződés megkötése, tekintettel arra, hogy a viszony megromlása következtében elköltözött a perbeli ingatlanból, lakhatását a továbbiakban nem ott kívánta megoldani. E körülmények az adásvételi szerződés megkötésére vonatkozó ügyleti akarat komolyságát mindkét fél részéről megkérdőjelezi. Az elsőfokú bíróság a felperes következetes tagadásával szemben azt sem tisztázta, hogy a 3 900 000 forintos vételár-előleg átadása valóban megtörtént-e, volt-e ilyen megtakarítása az I. r. alperesnek, különös tekintettel arra, hogy ... szülei a tanúvallomásukban cáfolták azt az I. r. alperesi előadást, mely szerint ... tőlük kapta volna meg a később az I. r. alperesnek átadott összeget. Nem tisztázta az elsőfokú bíróság ... vagyoni viszonyait, és arra sem adott választ ítéletében, hogy miért állt volna érdekében ...nak a 2004. november 10-én kelt szerződésben elismerni az I. r. alperes debreceni lakásának, illetve a perbeli ingatlannak a különvagyoni és egyben ági vagyoni jellegét akkor, ha megfelel a valóságnak, hogy jelentős összeggel járult hozzá a perbeli ingatlan megvásárlásához. A perben nem merült fel adat arra, hogy a felperes a kapott vételárat bármire felhasználta, vagy befektette volna, és a pénz átvételéről sincs okirat. Ezen körülményekből életszerűen csak arra lehet következtetni, hogy a szerződést kizárólag az I. r. alperes hitelfelvétele érdekében kötötték meg, annak érdekében, hogy gépkocsit vásárolhasson.

A felperes jogban járatlan, idős korára tekintettel megtéveszthető, az általa szövegezett fizetési meghagyásban is ellentmondásosan nyilatkozott. A közjegyzői okiratból is megállapítható, hogy az I. r. alperes a II. r. alperestől jelzálogfedezet mellett lakáscélú forráshitelt vett fel, amelynek következtében kedvezőbb feltételű kölcsönt kapott és kamattámogatásra vált jogosulttá. Ehhez képest viszont gépkocsi vásárlásra fordította a hitelt. Azon túl tehát, hogy az I. r. alperes lényegében a jogszabály - az akkor hatályos 12/2001. (I. 31.) Korm. rendelet - előírásait megsértve semmis szerződést kötött a pénzintézettel, nyilvánvaló, hogy e célból vette rá a felperest a színlelt szerződés megkötésére. Az adásvételi szerződés tehát mindenképpen semmis, ha nem a Ptk. 207. §-ának (5) bekezdése alapján, akkor a 210. § (4) bekezdésére alapítva.

Az elsőfokú bíróság nem értékelte az I. r. alperes szavahihetősége körében a gépkocsi vásárlással kapcsolatos nyilatkozatok ellentmondásosságát sem. Mindezek a körülmények indokolják az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, a jelenleg rendelkezésre álló bizonyítékok alapján ugyanis a tényállás tisztázatlan. Nem bizonyított, hogy a 3 900 000 forint vételár előleg kifizetése megtörtént-e, ha nem, ennek elmaradása mögött

ajándékozási szerződés áll-e, vagy csupán nem teljesítés. A 2 600 000 forint kölcsönösszeg átadásának jogcíme sincs felderítve. A felperes ugyanis azt az I. r. alperes által kapott hitelként kezelte, amelyet az I. r. alperes fog törleszteni, nem pedig úgy, mint saját vagyonát, őt megillető vételárrészt. A Ptk. 579. §-ának (1) bekezdése szerint azonban az ajándékozási szerződés alapján az egyik fél saját vagyona rovására köteles a másiknak ingyenes vagyoni előnyt juttatni.

Az ajándék visszakövetelésére irányuló kereseti kérelem elbírálása körében az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a felperes másik gyermeke és többi unokája nem részesült ilyen jelentős juttatásban, életszerűnek tehát az tűnik, hogy az általa állított feltevés indította arra, hogy az I. r. alperesnek a már korábban megvásárolt ...i lakáson kívül a perbeli ingatlant is elajándékozza. A felperes e nagyságrendre tekintettel joggal bízhatott abban, hogy az I. r. alperes őt, illetve a beavatkozót gondozni, ápolni, anyagilag támogatni fogja. Miután e feltevése pedig végleg megghiúsult, alappal érvényesíthet igényt az ajándék visszakövetelésére.

Az I. r. alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felek valós ügyleti akarata adásvételi szerződés megkötésére irányult, illetve, hogy a 3 900 000 forintos vételár előleg megfizetése megtörtént. A bizonyítékok alátámasztották, hogy a felperes és a beavatkozó az ...val létesített kapcsolat miatt, csupán bosszúból és rosszindulat által vezérelve jutott arra az elhatározásra, hogy számos pert indít ellene, mert nem egyezett meg az elképzelésük az I. r. alperessel a párválasztás, illetve a házasságkötés esedékessége kérdésében. Megalapozott továbbá az elsőfokú ítélet indokolása a megtévesztésre, illetve az ajándék visszakövetelésre alapított kereseti kérelem elutasítása körében is. Az elsőfokú bíróság több ízben tájékoztatta a felperest a bizonyítási teherről, és a Pp. jelenleg hatályos rendelkezései alapján már nem volt feladata a felek által rendelkezésre bocsátott bizonyítékok körén túl az igazság kiderítése.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság helyes tényállás alapján érdemben is helyes döntést hozott.

Miután azonban a fellebbezési eljárásban a felek között mindenekelőtt abban a kérdésben alakult ki vita, hogy általában a polgári perben mi a bíróság feladata, és ehhez képest jelen perben e feladatának az elsőfokú bíróság eleget tett-e, az ítéletábra a következőkkel egészíti ki az elsőfokú ítélet indokolását:

A Pp. 1999. december 31-ig hatályos 1. §-a még valóban azt írta elő a bíróság feladataként, hogy a felmerült jogviták eldöntését az igazság alapján biztosítsa. 2000. január 1-től kezdődően azonban a Pp-t módosító 1999. évi CX. törvény azonban újraszabályozta a Pp. korábbi, az előbb felhívott rendelkezést is magában foglaló, a kódex alapelveit tartalmazó I. fejezetét. A módosító rendelkezés meghozatalának indoka annak egyértelművé tétele volt, hogy a polgári per alapelvei nem egy abszolút, anyagi jogi értelemben vett igazságosság elérését szolgálják, utalva arra, hogy a bíróság és a törvényi igazság-fogalom viszonya a rendszerváltozással, az Alkotmány módosításával gyökeresen megváltozott és ennek következtében a bíróságtól és magától a Pp-től elvárható igazságosság-követelmény korábbi tartalma, illetve mibenléte több vonatkozásban is

elavulttá vált. A bírói döntés köznap értelemben elvárt igazságossága ugyanis mindenekelőtt a jogvita eldöntése során releváns, az adott jogviszonyra vonatkozó anyagi jogi normák tartalmán, szellemiségén múlik. A Pp. szabályai tehát csak azt garantálják, hogy a jogvita eldöntésének rendje, vagyis az a mód, ahogy a vitás ügy elbírálásra kerül, tisztességes legyen. A tisztességes, részrehajlásmentes eljárás pedig kizárja annak a lehetőségét, hogy a bíróság az anyagi jogi szabályok tartalmáról nyújtson az egyik félnek jogértelmező tájékoztatást, illetve, hogy a bizonyítási eljárást mindaddig folytassa, amíg álláspontja szerint az szükséges. Ezzel szemben a Pp. 2000. január 1-től hatályos rendelkezései már egyértelművé teszik azt, hogy az ügy urai maguk a felek, ők határozzák meg a per tárgyát, és ezáltal a bíróság eljárási mozgásterét is. A felek jogosultak tehát a bizonyítási teherre vonatkozó rendelkezések és elvek ismeretében dönteni a bizonyítási indítványok előterjesztéséről, vagy az attól való tartózkodástól. A bíróság feladata ezzel összefüggésben csupán a jóhiszemű joggyakorlás biztosítására, és ha kell, az ezzel ellentétes magatartás szankcionálására szorítkozik.

Helytállóan hivatkozott tehát az I. r. alperes fellebbezési ellenkérelmében arra, hogy az elsőfokú bíróságnak a perbeli esetben is a felek vitájának a felek által szolgáltatott bizonyítékok keretei között, de nem azt meghaladóan történő eldöntése és nem az abszolút anyagi jogi értelemben vett igazságos döntés meghozatala volt a feladata, a döntés igazságossága tehát csak a felek által szolgáltatott bizonyítékok relációjában bírálható felül.

A polgári perben a feleket állítási és bizonyítási kötelezettség terheli. A felperesnek a keresetlevélben meg kell jelölnie az általa érvényesíteni kívánt jog alapjául szolgáló tényeket (Pp. 121. § (1) bekezdés c) pontja) az alperes pedig legkésőbb a tárgyaláson köteles előterjesztene a védekezése alapjául szolgáló tényeket és bizonyítékokat. (Pp. 125. § (4) bekezdése) A Pp. 164. §-ának (1) bekezdése a bizonyítási kötelezettség és a bizonyítási teher megosztásának általános szabályát határozza meg, mely szerint a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el. A jelenleg hatályos Pp-nek a felek peranyag szolgáltatási kötelezettségeire vonatkozó rendelkezései alapján is irányadó tehát a hivatkozott rendelkezés alkalmazása szempontjából az, hogy, ha a per eldöntése szempontjából valamely jelentős tény nem nyer bizonyítást, azt annak a félnek a terhére kell értékelni, akit a bizonyítási kötelezettség terhel.

Miután a kifejtettekből következően a keresetben előadott tényeket a felperesnek kellett bizonyítani, ha a perben feltárt bizonyítékok összességükben a kereseti tényállítást nem támasztották alá, az a bizonyítási teher szabályai szerint a kereset elutasításához vezet.

Az elsőfokú bíróság eljárása a fentiekben foglaltaknak mindenben megfelelt. A felek által indítványozott bizonyítást lefolytatta, és a hatályos rendelkezéseknek megfelelően vonta le a bizonyítatlanság jogkövetkezményeit.

A bizonyítékok mérlegelésénél helyesen indult ki abból, hogy a Pp. 196. §-ának (1) bekezdése, illetve 197. §-ának (1) bekezdése alapján a becsatolt teljes bizonyító erejű magánokiratok az azokat szerkesztő ügyvéd tanúvallomásaival megerősítve teljes bizonyítékot szolgáltatott arra vonatkozóan, hogy a felperes tulajdon-átruházási szándékot

tükröző jognyilatkozatot tett, és e körben helyesen tulajdonított jelentőséget annak is, hogy az okiratok készítésére a beavatkozó, illetőleg a felperes megbízása alapján került sor. Az okiratok teljes bizonyító erejével szemben tehát a felperesnek kellett volna a perben azt bizonyítania, hogy az azokban foglalt jognyilatkozat nem, vagy nem úgy hangzott el, illetve, hogy az nem felelt meg a felek tényleges ügyleti akaratának. A per során azonban az okiratok tartalmát cáfoló bizonyíték nem merült fel, ellenkezőleg, a lefolytatott bizonyításból okszerűen arra lehet következtetni, hogy a felperes a jogkövetkezmények ismeretében szándékosan tett a tulajdon-átruházásra vonatkozó jognyilatkozatot az okiratszerkesztő ügyvéd előtt, írta alá a szerződést és a tulajdonjog bejegyzéshez hozzájáruló nyilatkozatot. Arra, hogy az okiratok nem valós ügyleti szándékot tükröznek, már csak a viszony megromlását követően az I. r. alperes ellen megindított korábbi és jelen perben hivatkozott.

E körben megjegyzi az ítéltábla, hogy a Pp. már hivatkozott 121. §-a (1) bekezdésének c) pontjából következően a felperes keresetének az okiratok tartalmával szemben határozott tényállítást kellett volna tartalmaznia. Ehhez képest azonban a felperes a perben az okiratban foglaltaktól eltérő tényleges ügyleti akaratára vonatkozóan egymással ellentétes, részben egymást kizáró tényállításokat tett. Először arra utalt, hogy az adásvételi szerződés kapcsán az I. r. alperes kölcsön visszafizetését vállalta, utóbb vételár törlesztést jelölt meg követelése jogcíméül és azt követően hivatkozott csak arra, hogy az adásvételi szerződés színlelt volt, az valójában ajándékozást leplezett. A felperes a per adatai szerint korábban már többször vett részt adásvételi szerződés megkötésében, annak jogkövetkezményeit tekintve tehát jogban járatlannak nem tekinthető. Ellentmondásos nyilatkozatai egyébként sem voltak jogkérdést érintőek, azok a kereset ténybeli alapját tették határozatlanná, illetve bizonytalanná. Az elsőfokú bíróság, noha a felperes nem tudott egyértelmű, korrekt tényleírást adni a szerinte leplezett szerződés tartalmára vonatkozóan, az elsőfokú bíróság amellett, hogy több ízben tájékoztatta a felperest az őt terhelő bizonyítási kötelezettségről, csaknem valamennyi, a felperes által felajánlott bizonyítást lefolytatta. Miután azonban a tanúvallomások a felperes által előadott ténybeli változatok egyikét sem igazolták, nem voltak alkalmasak a teljes bizonyító erejű magánokiratokhoz a Pp. 197. §-ának (1) bekezdése alapján fűződő törvényi vélelem megdöntésére.

Kétségtelen, hogy a teljes bizonyító erejű magánokiratok csupán a felperes jognyilatkozatának tartalmára és annak megtételére vonatkozóan rendelkeznek bizonyító erővel, és ehhez képest a rendelkezésre álló bizonyítékok valóban kétségessé teszik azt, hogy a vételár teljesítése is a felperes okiratba foglalt nyilatkozatának megfelelően történt volna meg. Önmagában azonban ez a kétely a hivatalbóli bizonyítás kizártsága folytán nem adott alapot az elsőfokú bíróság részére annak megállapítására, hogy az okiratban foglalt jognyilatkozat szerinti tényállítástól eltérő tényállást állapítson meg. A már kifejtettekből következően perdöntő bizonyíték hiányában a tényállást csak az okiratban foglaltaknak megfelelően állapíthatta meg, amelynek következményeként a felperes elsődleges, illetve másodlagos keresetét el kellett utasítania.

Nem tévedett az elsőfokú bíróság a harmadlagosan előterjesztett, ajándék visszakövetelésére vonatkozó kereseti kérelem elutasítása esetében sem. E körben az elsőfokú ítélet indokolását az ítéltábla szükségesnek tartja kiegészíteni azzal, hogy a Ptk.



582. §-ának (3) bekezdése csak abban az esetben teszi lehetővé az ajándék visszakövetelését, ha az a feltevés, amelyre figyelemmel az ajándékozás történt, utóbb véglegesen megghiúsult. Az elsőfokú bíróság ítéletében helyesen mutatott rá arra, hogy a felperes a perben nem bizonyította azt, hogy a 2 600 000 forint I. r. alperes részére történt átadásakor egyértelműen és felismerhetően kinyilvánította volna az I. r. alperes felé azt, hogy milyen jövőbeni elvárásai vannak az ajándékozás kapcsán. Ezen túl azonban a perben az sem nyert bizonyítást, hogy ha lett volna is ilyen feltevése, az véglegesen megghiúsult volna. Nem merült fel ugyanis arra sem bizonyíték, hogy akár a felperes, akár a beavatkozó betegségük vagy anyagi helyzetük miatt az eltelt idő alatt rászorultak volna arra, hogy az I. r. alperes ápolja, gondozza, illetve anyagilag támogassa őket, illetve, hogy ilyen igénnyel egyáltalán felléptek volna az I. r. alperessel szemben, aki annak teljesítését megtagadta volna. Ami pedig a felek közti jó kapcsolat ápolását illeti, az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felek közti kapcsolat megromlása a felperes és a beavatkozó magatartására vezethető vissza, minthogy évek óta minden eszközzel igyekeznek tudatosítani az I. r. alperesben azt, hogy a párválasztásába belenyugodni nem tudnak.

A kifejtett indokokra tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezési eljárásban is peresztes felperest a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az I. r. alperes javára a Pp. 75. §-ának (1) és (2) bekezdése, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet szerinti fellebbezési költségei megfizetésére.

A felperest személyes költségmentessége folytán nem lehetett az állam által előlegezett fellebbezési illeték megtérítésére kötelezni, ezért az a 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam terhén marad.

D e b r e c e n, 2008. március hó 14. napján

Dr. Csiki Péter sk. a tanács elnöke, Süliné dr. Tózsér Erzsébet sk. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán sk. bíró

A kiadmány hitelül:

kiadó